

Kulturní dědictví a národní kulturní poklad v ČR

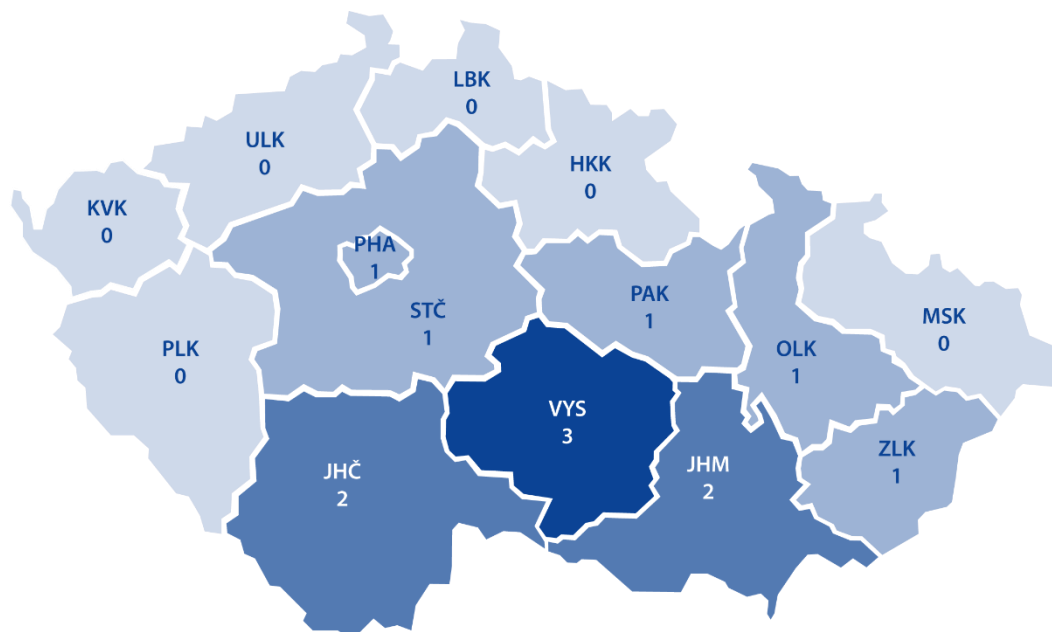
Kulturní dědictví se dělí na hmotné a nehmotné. Zahrnuje¹ památkové objekty, veřejné knihovny, muzea a galerie. Jeho součástí jsou i sbírkové předměty, archivy a archeologická naleziště.

KNIVOVNY	MUZEJA + GALERIE	PAMÁTKOVÉ OBJEKTY zpřístupněné za vstupné
6246 veřejných knihoven 1,372 milionů registrovaných čtenářů 64,778 milionů knih 58,204 milionů výpůjček	485 muzeí, památníků a galerií (+ 340 poboček) 2138 stálých expozic 4101 uspořádaných výstav 13,072 mil. návštěvníků	316 hradů, zámků aj. 14,1395 mil. Návštěvníků 14 946 kulturních akcí

Národní kulturní poklad zahrnuje² podstatné části movitého kulturního dědictví České republiky. Program péče o národní kulturní poklad má být zaměřen na zásadní zlepšení podmínek pro uchování a prezentaci kulturního dědictví v péči nejdůležitějších národních muzejních, knihovnických a archivních institucí. Hlavním cílem je rekonstrukce, dostavba a modernizace objektů, zvýšení technické úrovně prezentace sbírek muzeí, výstavba technicky dokonalejších depozitářů, opravy a údržba budov a zařízení a péče o nemovitý majetek mimořádné kulturní a historické hodnoty.

V listopadu 1972 vznikla Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, na základě kterého UNESCO pravidelně aktualizuje vysoce prestižní Seznam světového kulturního a přírodního dědictví zahrnujícího nejvíce ceněné památky z celého světa. Z České republiky je zde zahrnuto 12 hmotných památek a 5 položek nehmotného kulturního dědictví³.

Obrázek č. 1: Památky UNESCO v ČR

Zdroj: <http://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/>; vlastní zpracování NKÚ

Pozn.: Číslo za zkratkou kraje uvádí počet památek v jednotlivých krajích

¹ Podle státní příspěvkové organizace NIPOS (Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu)

² Podle Programu péče o národní kulturní poklad schváleného Usnesením vlády č.716/2006 dne 9. 6. 2006

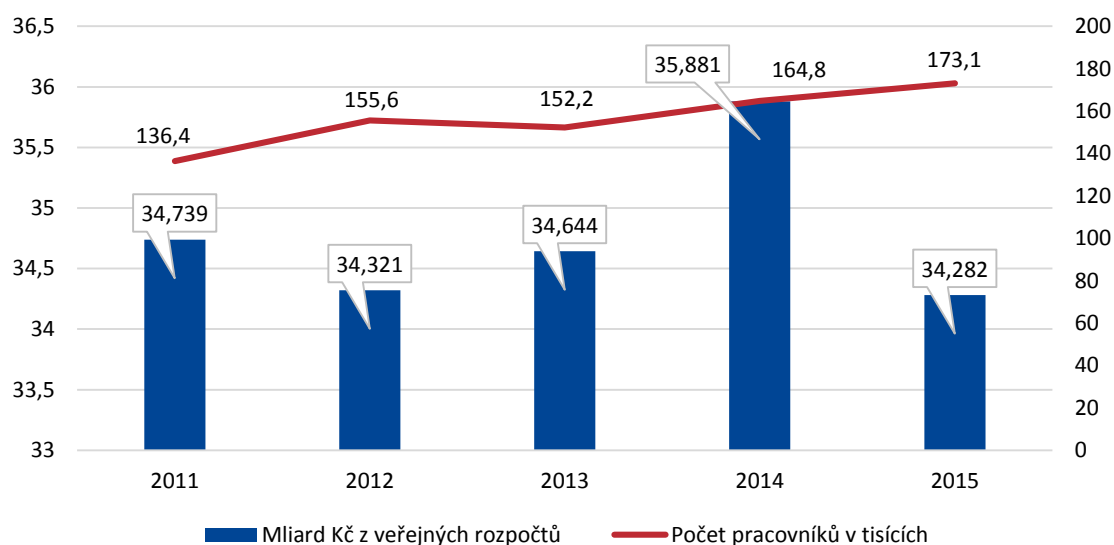
³ Nehmotné kulturní dědictví: Slováký verbuňk, Sokolnictví, Masopust, Jízda králů, Loutkářství

Památky UNESCO v ČR:

Praha, Český Krumlov, Holašovice, Telč, Žďár n. Sázavou - Zelená hora, Třebíč, Kutná Hora, Litomyšl, Lednicko – valtický areál, Brno, Kroměříž, Olomouc.

Financování kultury z veřejných rozpočtů má stagnující úroveň ačkoliv počet pracovníků v oboru vzrůstá. Roste přitom i podíl kultury na celkovém HDP České republiky, konkrétně z 1,21 % v roce 2011 na 2,17 % v roce 2015⁴.

Graf č. 1: Financování kultury z veřejných rozpočtů a vývoj počtu pracovníků

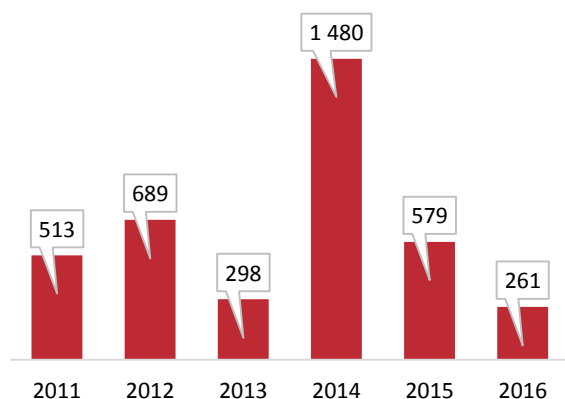

Zdroj: Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 - 2015, NIPOS

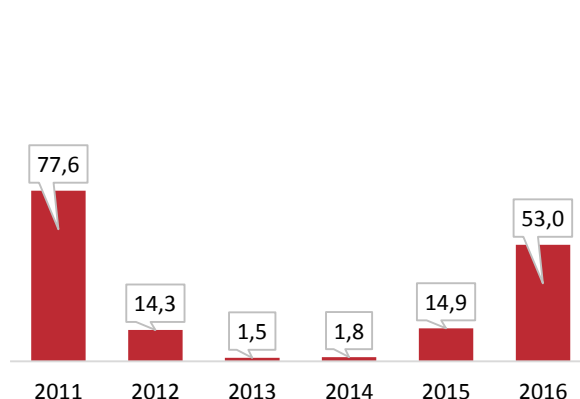
Financování z veřejných rozpočtů je zajišťováno prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury, dále z rozpočtů krajů, měst a obcí a také z fondů Evropské unie a tzv. norských fondů.

⁴ Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 - 2015 (NIPOS, Praha 2017)

Graf č. 2: Fondy EU na podporu kultury v ČR (v mil. Kč)

Graf č. 3: Norské fondy na podporu kultury v ČR (v mil. Kč)

Zdroj: Výroční zprávy Ministerstva kultury ČR

Program péče o národní kulturní poklad je jen jedním z několika aktuálně realizovaných programů Ministerstva kultury. Ačkoliv jeho rozpočet je jen malou částí veřejných rozpočtů určených pro oblast kultury, z hlediska výše plánovaných výdajů v rámci financování programů patří v této oblasti k nejvýznamnějším.

Jak však NKÚ při své kontrole zjistil, Program péče o národní kulturní poklad za 12 let svého trvání zahrnuje jen 25 akcí šesti resortních institucí⁵, přičemž jen tři investiční akce jsou realizovány mimo území hl. m. Prahy⁶ a jen 12 jich je ukončeno. Nezbytnost realizace Programu byla při jeho schválení v červnu 2006⁷ zdůvodňována argumenty, že současný stav národního kulturního pokladu je velmi vážný a každým rokem se zhoršuje. Zajištění finančních prostředků však nebrání tomu, že **realizace některých akcí se výrazně opožďuje**. Původně plánovaný konec v roce 2014 byl po čtvrté aktualizaci dokumentace programu prodloužen až do 31. 12. 2020. **Zpoždování má za následek každoroční výrazné rozdíly mezi plánovaným schváleným rozpočtem a skutečným čerpáním**. Vyčleněné nespotřebované veřejné prostředky jsou tak opakovaně přesouvány do takzvaných nároků z nespotřebovaných výdajů⁸ a zapojovány prostřednictvím rozpočtu v dalších letech. Tyto finanční prostředky však nejsou kryty žádnými reálnými zdroji ze státního rozpočtu a ani nejsou schvalovány Ministerstvem financí, vládou či Poslaneckou sněmovnou.

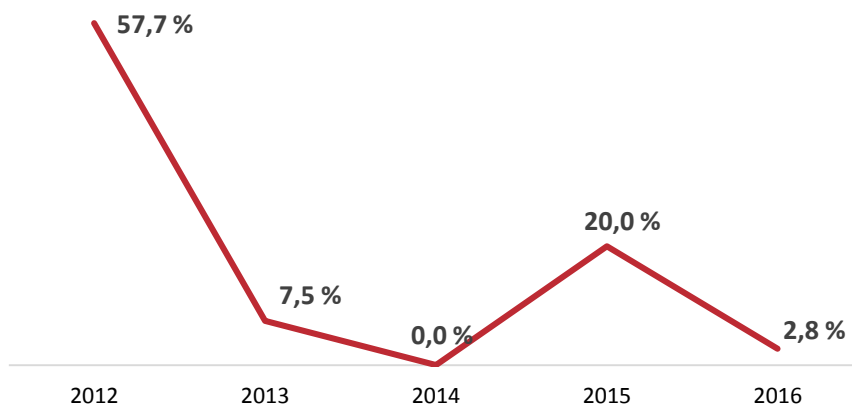
⁵ Národní muzeum, Národní knihovna, Uměleckoprůmyslové muzeum, Národní filmový archiv, Národní technické muzeum a Národní divadlo (Státní opera)

⁶ Depozitář Čelákovice, archivní areál Hradištko, depozitář Terezín

⁷ V důvodové zprávě k Usnesení vlády č. 716 ze dne 9. 6. 2006

⁸ Opatření v souladu s § 47 Zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla)

Graf č. 4: Program péče o národní kulturní poklad (procento čerpání bez dodatečného zapojení NNV)

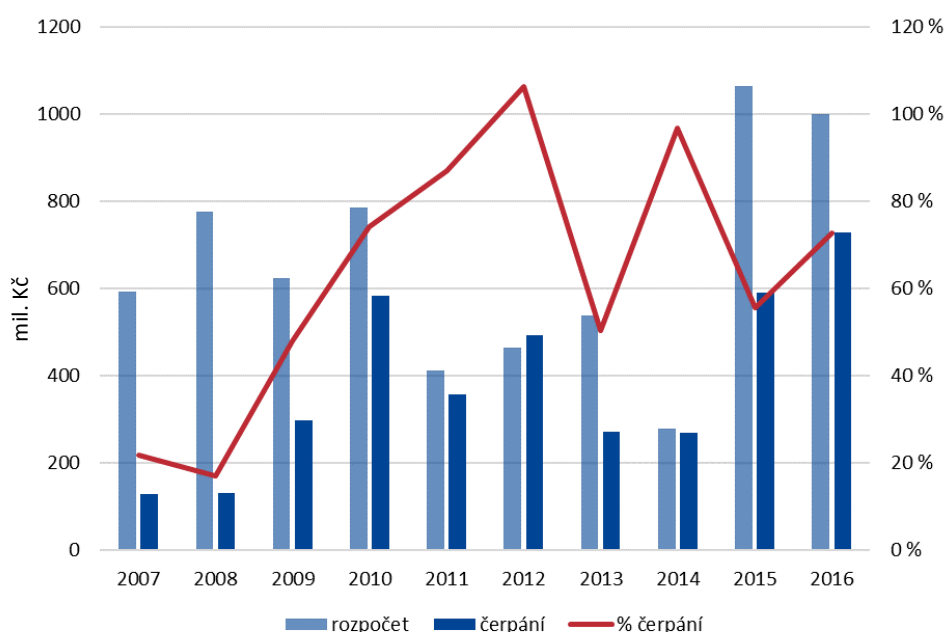

Zdroj dat: <https://www.mkcr.cz/vyrocní-zpravy-81.html>

Pozn.: NNV – Nároky z nespotřebovaných výdajů

I v případě zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů a hodnocení čerpání podle závěrečných účtů rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury bylo v době ukončení kontroly NKÚ celkové čerpání vyčleněných finančních prostředků programu⁹ jen na úrovni 41,8 %.

Graf č. 5: Program péče o národní kulturní poklad (Procento čerpání se zapojením NNV)

Zdroj: Kontrolní závěr NKÚ – Závěrečný účet kapitoly 334

⁹ Za celou dobu trvání Programu péče o národní kulturní poklad až do doby ukončení kontroly NKÚ.